

позначаються на встановленому порядку та правилах використання повітряного простору України, що створило умови, за яких іноземні користувачі повітряного простору «облітають» територію України, у зв'язку з чим значно знизилися надходження до державного бюджету та багато інших наслідків, які не сприяють розвитку підвищення авторитету Української авіації [4, с. 154].

Література

1. Декларація про державний суверенітет // Відомості Верховної України. – 1990. – № 31. – Ст. 429.
2. Конституція України : Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К.: Преса України, 1996.
3. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48-49. – Ст. 536.
4. Хороманська О. Г. Шляхи нормативно-правового забезпечення цивільної авіації України / О. Г. Хороманська. – К., 1999. – 453 с.
5. Іванов Ю. А. Міжнародне право: Посібник для підготовки до іспитів / Ю. А. Іванов. – К.: Вид-во Паливода А.В., 2004. – 202 с.

УДК 347.463 (043.2)

Кунц І. С., студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

ДОГОВІР ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПОВІТРЯНИМ ТРАНСПОРТОМ

Повітряний транспорт в історичному вимірі є порівняно новим видом транспорту. Разом з тим, повітряні перевезення набувають все більшого поширення як у нас в країні, так і за її межами. Така популярність зазначеного виду перевезень обумовлена, в першу чергу, великою, порівняно з іншими видами транспорту, швидкістю, зручністю, можливістю доставити пасажирів і вантаж в місця призначення, що є недоступними для інших видів транспорту. Тому в наш час використанню повітряного транспорту все частіше надається перевага.

Перевезення повітряним транспортом здійснюється на приватних засадах, виходячи з принципів свободи волі сторін, свободи укладання договору і формування його умов, але з урахуванням імперативів безпеки.

Повітряні перевезення виконуються у відповідності до вимог Конвенції для уніфікації деяких правил міжнародних повітряних перевезень (Монреаль, 28 травня 1999 року), а також норм Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, Повітряного кодексу України.

Вони регулюються наказом Міністерства транспорту України від 14.10.2003 № 793 «Про затвердження Правил повітряних перевезень вантажів» (zareєстровано у Мін'юсті України 07.11.2003 за № 1023/8344), наказом Міністерства транспорту України від 25.07.2003 № 568 «Про затвердження Правил повітряних перевезень пасажирів і багажу» (zareєстровано у Мін'юсті України 29.08.2003 за № 755/8076) та іншими нормативними актами, а також загальними положеннями про перевезення і правилами перевезення та надання послуг.

Розглянемо детальніше деякі цивільно-правові аспекти про договір повітряних перевезень.

Законодавець у ст. 908 Цивільного кодексу України передбачає можливість встановлення умов перевезення вантажу, пасажирів, багажу, пошти та відповідальності сторін щодо цих перевезень угодою сторін (договором). Дане правило відображає загальний принцип цивільного права про свободу договору, згідно якому сторони є вільними в укладенні договору, виборі контрагента та визначенні умов договору. Відповідно до ч. 1 ст. 908 Цивільного кодексу України, договір перевезення є єдиною підставою виникнення зобов'язань із перевезення вантажу, пасажирів, багажу, пошти. На договірну підставу здійснення перевезення вказував у свій час Г. Ф. Шершеневич, як на його характерну ознаку. Тобто, даний вид зобов'язань не потребує наявності інших юридичних фактів, зокрема плану перевезення. Сьогодні плани перевезення мають значення способу виконання договірної зобов'язання із перевезення вантажу, пасажирів, багажу, пошти та зумовлені необхідністю забезпечення безперервної діяльності окремих видів транспорту у зв'язку з їх особливими властивостями [1].

В ст. 910 Цивільного кодексу, про договір перевезення пасажирів та багажу, йдеться про те, що за договором перевезення пасажирів одна сторона(перевізник) зобов'язується перевезти другу сторону (пасажирів) до пункту призначення, а в разі здавання багажу – також доставити багаж до пункту призначення та видати його особі, яка має право на одержання багажу, а пасажир зобов'язується сплатити встановлену плату за проїзд, а у разі здавання багажу – також за його провезення [2].

Цивільний кодекс посідає центральне місце у регулюванні відносин перевезення, тому всі норми, які містяться в інших законодавчих і нормативних актах, мають йому відповідати, за винятком тих випадків, коли Цивільним кодексом передбачено можливість врегулювання перевізних відносин законом по-іншому.

Аналізуючи норми, які містяться у Главі 64 Цивільного кодексу, можна зробити висновок, що поняття «договір перевезення» розкривається через

низку договорів, які покликані регулювати різні відносини, пов'язані з перевезенням вантажів, пасажирів і багажу, пошти.

Визначення поняття «перевізник» є важливим науковим та практичним завданням як на міжнародному рівні, так і у вітчизняному законодавстві. Визначення повітряного перевізника закріплено в ПК, Правилах повітряних перевезень вантажів, Правилах повітряних перевезень пасажирів і багажу.

Як зазначено у ст. 59 Повітряного кодексу, повітряним перевізником визнається будь-яка юридична чи фізична особа, яка виконує повітряні перевезення, має права експлуатанта авіаційної техніки [2]. У свою чергу, під експлуатантом слід розуміти особу, організацію або підприємство, що експлуатує повітряні судна або пропонує свої послуги у цій галузі. Статус експлуатанта підтверджується наявністю у нього сертифіката, який дозволяє виконувати повітряні перевезення у відповідності з вимогами нормативних документів цивільної авіації. Умови та порядок проведення сертифікації експлуатантів встановлено Правилами сертифікації експлуатантів, затвердженими наказом Мінтрансу України від 29 травня 1998 року. Для отримання доступу на конкретний ринок авіаційних перевезень експлуатанту, крім сертифіката експлуатанта, необхідно мати ліцензію на здійснення повітряних вантажних перевезень та отримати дозвіл у Державному департаменті авіаційного транспорту України згідно з Положенням про порядок видачі дозволів, що регулюють доступ експлуатантів на ринок авіаційних перевезень та робіт, затвердженим наказом Державного департаменту авіаційного транспорту України від 24 квітня 1996 р.

Визначення категорії «експлуатант повітряного судна» є похідним від категорій «власник повітряного судна» та «судновласник», що розкривають правовий статус особи, яка володіє повітряним судном на законних підставах. Власником повітряного судна можна визначити суб'єкт господарювання, який на свій розсуд, одноосібно або спільно з іншими суб'єктами володіє, користується і розпоряджається належним йому повітряним судном; відповідно, судновласником – суб'єкт господарювання, який експлуатує повітряне судно від свого імені незалежно від того, є він власником цього повітряного судна чи використовує його на інших законних підставах.

Обов'язкове страхування здійснюється страховиками, які визнані такими відповідно до законодавства України, одержали в установленому порядку ліцензії на здійснення цього виду страхування і є членами Авіаційного страхового бюро. За бажанням пасажирів чи іншого користувача повітряного транспорту можливе добровільне страхування шляхом укладання відповідного договору.

Порушення, як і невиконання або неналежне виконання вимог державних правил, норм і процедур з реєстрації та огляду на безпеку пасажирів щодо здачі, прийому, зберігання і перевезення на повітряному судні ручної поклажі, багажу, вантажу, пошти і бортового харчування тягне за собою відповідальність, передбачену чинним законодавством України. Особи, винні у порушенні норм і правил, що регламентують діяльність авіації, несуть відповідальність згідно із законодавством України.

Строки заявлення, розгляду претензій та заявлення позовів встановлено в Повітряному кодексі України та в міжнародних договорах («Конвенція для уніфікації деяких правил, що стосуються міжнародних повітряних перевезень» від 28.05.1999 р.).

Як висновок можна зазначити, що договір перевезення повітряним транспортом є двостороннім договором про надання послуг, однією із сторін якого є повітряний перевізник, а іншою – пасажир або відправник.

Література

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
2. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI // Відомості. Верховної Ради України. – 2011. – № 48-49. – Ст. 536.

УДК 347.4:656.7.073 (043.2)

Курінна А. В., студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АВІАПЕРЕВІЗНИКА ЗА ДОГОВОРОМ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖУ

Відповідно до ч. 1 ст. 909 ЦК України договором перевезення вантажу є договір, за яким одна сторона (перевізник) зобов'язується доставити довірений їй другою стороною (відправником) вантаж до пункту призначення та видати його особі, яка має право на одержання вантажу (одержувачеві), а відправник зобов'язується сплатити за перевезення вантажу встановлену плату [1].

Форма і порядок укладення договору перевезення вантажів визначені спеціальним законодавством, що встановлює письмову форму. Перевезення вантажів оформлюється відповідною авіавантажною накладною.

Відповідальність перевізника при здійсненні повітряних перевезень регулюється відповідно до Конвенції про уніфікацію деяких правил